

КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ПОБУДОВУ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

©2019 КАТКОВА Н. В., ЦИГАНОВА О. С.

УДК 657.6

Каткова Н. В., Циганова О. С. Класифікація факторів впливу на побудову системи контролінгу на промислових підприємствах

Для ефективного функціонування системи контролінгу виникає потреба у визначенні факторів впливу на її побудову, які можуть носити як позитивний, так і негативний характер. Метою статті є дослідження, узагальнення та доповнення існуючих класифікацій основних факторів впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу на промислових підприємствах. У теорії та на практиці існує безліч факторів впливу, що залежать від зовнішнього та внутрішнього середовища, в яких функціонують промислові підприємства. Їх узагальнення дало змогу запропонувати класифікацію факторів впливу на побудову системи контролінгу, які поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори доцільно розглядати, розділивши їх на сім груп: технологічні, економічні, ринкові, політичні, законодавчі, екологічні та соціальні, а внутрішні фактори – на п'ять груп: виробничі, стратегічні, кадрові, організаційні, фінансові. Урахування вищевказаних факторів дозволить підприємству обрати оптимальний варіант побудови системи контролінгу, який повніше б відповідав умовам функціонування промислового підприємства.

Ключові слова: система контролінгу, зовнішнє середовище, внутрішнє середовище, класифікація, фактори.

Рис.: 12. **Бібл.:** 14.

Каткова Наталя Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і економічного аналізу, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (просп. Героїв України, 9, Миколаїв, 54025, Україна)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

Циганова Олександра Сергіївна – старший викладач кафедри обліку та економічного аналізу, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (просп. Героїв України, 9, Миколаїв, 54025, Україна)

E-mail: cigalserg@gmail.com

УДК 657.6

UDC 657.6

Каткова Н. В., Цыганова А. С. Классификация факторов влияния на построение системы контроллинга на промышленных предприятиях

Для эффективного функционирования системы контроллинга возникает потребность в определенных факторов влияния на ее построение, которые могут носить как положительный, так и отрицательный характер. Целью статьи является исследование, обобщение и дополнения существующих классификаций основных факторов влияния на построение и эффективное функционирование системы контроллинга на промышленных предприятиях. В теории и на практике существует множество факторов влияния, зависящих от внешней и внутренней среды, в которых функционируют промышленные предприятия. Их обобщение позволило предложить классификацию факторов влияния на построение системы контроллинга, которые делятся на внешние и внутренние. Внешние факторы целесообразно рассматривать, разделив их на семь групп: технологические, экономические, рыночные, политические, законодательные, экологические и социальные, а внутренние факторы – на пять групп: производственные, стратегические, кадровые, организационные, финансовые. Учитывая вышеуказанные факторы, предприятие получит возможность выбрать оптимальный вариант построения системы контроллинга, который полнее бы отвечал условиям функционирования промышленного предприятия.

Ключевые слова: система контроллинга, внешняя среда, внутренняя среда, классификация, факторы.

Рис.: 12. **Библ.:** 14.

Каткова Наталья Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и экономического анализа, Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова (просп. Героев Украины, 9, Николаев, 54025, Украина)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

Цыганова Александра Сергеевна – старший преподаватель кафедры учета и экономического анализа, Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова (просп. Героев Украины, 9, Николаев, 54025, Украина)

E-mail: cigalserg@gmail.com

Katkova N. V., Tsyhanova O. S. Classifying the Factors of Influence on Building of a System of Controlling at Industrial Enterprises

For the efficient functioning of the system of controlling there is a need for certain factors influencing its construction, which can be both positive and negative. The article is aimed at researching, generalizing and supplementing the existing classifications of the main factors influencing the construction and the efficient functioning of systems of controlling at industrial enterprises. In both theory and practice, there are many influences that depend on the external and the internal environment in which industrial enterprises operate. A generalization of these has allowed to suggest a classification of factors of influence on construction of system of controlling, dividing them into external and internal. The external factors should be considered by dividing them into seven groups: technological, economic, market, political, legislative, ecological and social, and the internal factors – by dividing them into five groups: production, strategic, personnel, organizational, financial. Given the above factors, an enterprise will have the opportunity to choose the best option to build a system of controlling, which would be more fully consistent with the operating conditions of an industrial enterprise.

Keywords: system of controlling, external environment, internal environment, classification, factors.

Fig.: 12. **Bibl.:** 14.

Katkova Natalia V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Economic Analysis, Admiral Makarov National University of Shipbuilding (9 Heroiv Ukrainy Ave., Mykolaiv, 54025, Ukraine)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

Tsyhanova Oleksandra S. – Senior Lecturer of the Department of Accounting and Economic Analysis, Admiral Makarov National University of Shipbuilding (9 Heroiv Ukrainy Ave., Mykolaiv, 54025, Ukraine)

E-mail: cigalserg@gmail.com

Важливою складовою управління діяльністю промислового підприємства є побудова ефективної системи контролінгу. Оскільки на підприємство впливає велика кількість зовнішніх і внутрішніх факторів, то вони, своєю чергою, ведуть до формування різних варіацій системи контролінгу на ньому. Тому для ефективного функціонування системи контролінгу виникає потреба у визначенні факторів впливу на її побудову, які можуть носити як позитивний, так і негативний характер.

На даний час серед науковців та практиків дискусійним залишається питання класифікації факторів впливу на побудову системи контролінгу на промислових підприємствах.

Так, одна група авторів (Поліщук Є., Тюріна Н. [1], Боровкова В., Бойкова Ю. [2], Хорват П. [3], Пушкар М. [4]) виділяють варіанти організації контролінгу залежно від величини підприємства та чисельності працюючих на ньому. Вони сходяться на думці, що: 1) якщо підприємство мале, з чисельністю працюючих до 500 осіб, то посада контролера відсутня, а його функцію бере на себе керівник підприємства або керівник секції обліку (контролінг займає високе місце в ієрархії управління); 2) якщо підприємство невелике або середнє, з чисельністю працюючих 500–1000 осіб, то вводиться посада контролера, який займається не лише контролінгом, але виконує й інші завдання (керує комерційним відділом, бухгалтерією); 3) якщо підприємство велике, з чисельністю працівників понад 1000 осіб, то створюється відділ контролінгу.

Друга група авторів (Гудзинський О., Аксентюк М., Деменіна О. [5], Кармінський А., Фалько С., Жевага А., Іванова Н. [6], Тарасюк М. [7], Чувашлова М. [8], Дзьоба В. [9]) вважають, що на систему контролінгу впливає велика кількість внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів найчастіше відносять: розмір підприємства, технологічні можливості, кваліфікацію управлінського персоналу та розуміння ним концепції контролінгу тощо. Зовнішні фактори включають в себе економічну ситуацію на ринках праці, капіталу, постачання й збуту, рівень конкуренції, технологічний прогрес, політичну ситуацію, законодавство тощо. На відміну від перерахованих вище дослідників, Шаталова Т. і Жирнова Т. [10] пропонують при формуванні системи контролінгу враховувати фактори, які можна розділити на економічні (особливості побудови системи розрахунків зі споживачами та постачальниками, особливості та специфіка галузі підприємства, специфіка готової продукції) та технологічні (особливості та характер виробничого процесу, умови роботи виробничого обладнання, взаємодія з навколишнім середовищем).

Третя група науковців (Елфімова І., Хвостикова В. [11], Кармінський О. [12]) перелічують різноманітні фактори впливу на побудову системи контролінгу, не групуючи їх за якимось ознаками. Наприклад, ставлення керівництва до контролінгу; зовнішні

умови функціонування компанії, її розміри, організаційна структура, масштаби та види діяльності; стратегічні цілі та завдання; ступінь механізації та комп'ютеризації діяльності; ресурсне забезпечення; рівень компетентності кадрового складу.

Як бачимо, існує безліч поглядів щодо переліку факторів впливу на побудову системи контролінгу, які потребують подальшої ідентифікації та систематизації.

Метою статті є дослідження, узагальнення та доповнення існуючих класифікацій основних факторів впливу на побудову ефективної системи контролінгу на промислових підприємствах.

Підприємство є одночасно і суб'єктом, і об'єктом відносин у ринковій економіці. Тому на його функціонування впливають фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, які, своєю чергою, ведуть до формування різних варіацій побудови системи контролінгу на підприємстві. Для аналізу зовнішнього середовища, в межах якого функціонує промислове підприємство, використовується методика під назвою Т. Е. М. Р. Л. Е. С. (*Technology, Economics, Markets, Politics, Laws, Ecology/Environment, Society*), яка дозволяє розглянути групу питань, пов'язаних із зовнішнім середовищем, розділивши їх на кілька підгруп для відповідного визначення та класифікації (рис. 1).

Здатність підприємства долати кризи, перемагати в конкурентній боротьбі, зберігати економічну стійкість багато в чому залежить від стану його внутрішнього середовища (рис. 2).

Немає системи контролінгу, однаковою мірою оптимальної для всіх підприємств. Найчастіше системі контролінгу доводиться створювати заново спеціально для кожного підприємства, яка має бути адаптована до специфічних, контекстних факторів підприємства (під ними розуміються зовнішні та внутрішні фактори впливу на концепцію контролінгу) [3, с. 17].

Враховуючи, що побудова та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства знаходяться під впливом комплексу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, на основі вивчення літературних джерел теоретичного та практичного характеру авторами запропоновано перелік зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на побудову системи контролінгу.

Зовнішні фактори доцільно розглядати, розділивши їх на сім груп: технологічні, економічні, ринкові, політичні, законодавчі, екологічні та соціальні (рис. 3).

Технологічні фактори впливають на: 1) автоматизацію процесів збору та обробки даних, необхідних при складанні звітності, плануванні та прогнозуванні; 2) швидкість та точність контролю; 3) ефективність та оптимізацію контролінгових процесів.

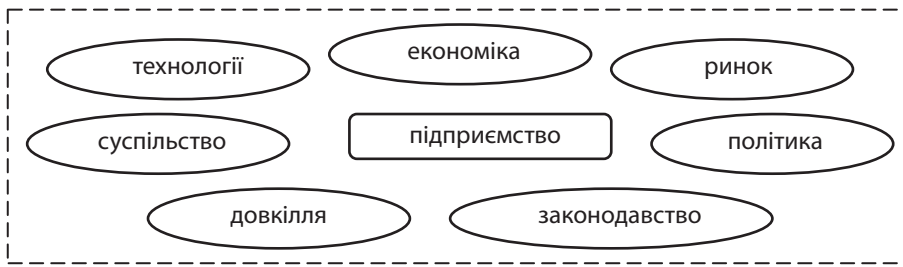


Рис. 1. Зовнішнє середовище промислового підприємства

Джерело: побудовано авторами на основі [13].

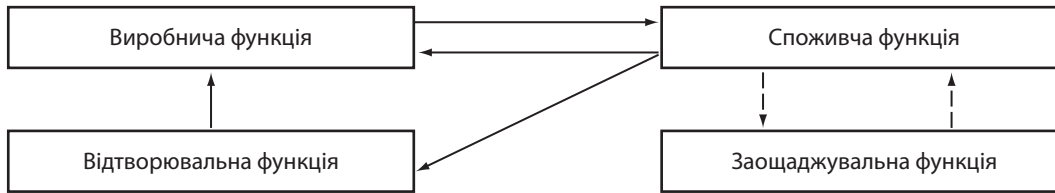


Рис. 2. Внутрішнє середовище промислового підприємства

Джерело: побудовано авторами на основі [14].



Рис. 3. Зовнішні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

Нові технології спроможні швидко виявляти взаємозв'язок між змінами на ринку, змінами потреб і поведінкою покупців та змінами в ланцюжку створення вартості, що дає можливість системі контролінгу забезпечити своєчасну адаптацію підприємства до мінливих умов бізнес середовища.

Інформаційний зміст технологічних факторів наведено на *рис. 4*.

Економічні фактори характеризують стан галузі, в якій функціонує підприємство, рівень інфляції й безробіття та безпосередньо впливають на систему контролінгу, яка повинна мінімізувати негативний економічний вплив зовнішнього середовища на підприємство. Інформаційний зміст економічних факторів наведено на *рис. 5*.

Ринкові фактори впливають на рівень прибутковості підприємства, тому обов'язково в системі контролінгу повинні знайти відображення звіти, орієнтовані на ринки збуту, постачання, фінансів і праці та які містять найбільш важливу інформацію про частку ринку, показники збуту, ступінь задоволеності клієнтів, довіру покупців, зміну вартості придбаних запасів, кредитні умови, трудові показники тощо). Інформаційний зміст ринкових факторів наведено на *рис. 6*.

Політичні фактори є наслідком здійснення конкретних дій з виконання політичних рішень, які безпосередньо чи опосередковано впливають на стан бізнес-середовища, в якому функціонує промислове підприємство. Тому під час побудови системи конт-

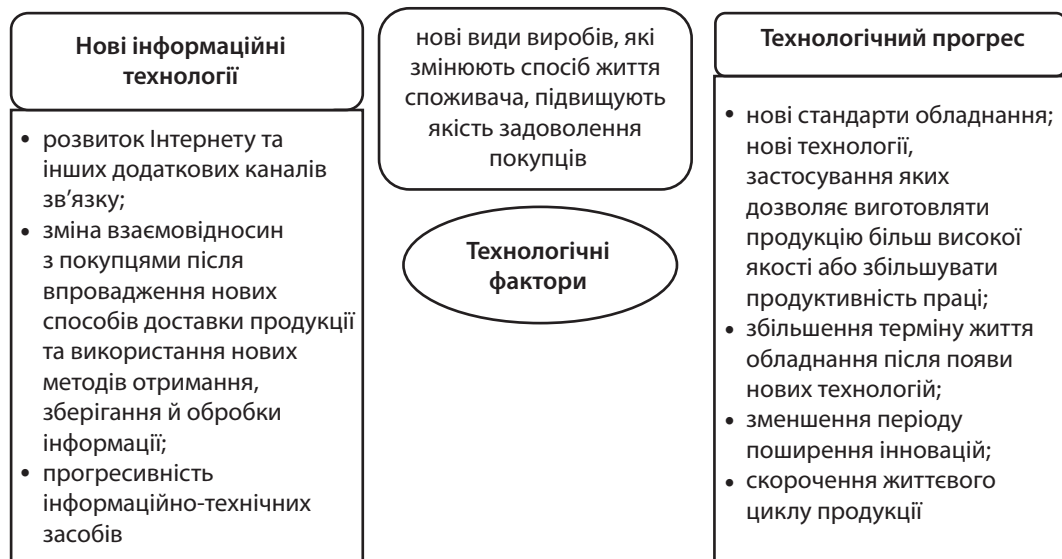


Рис. 4. Технологічні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

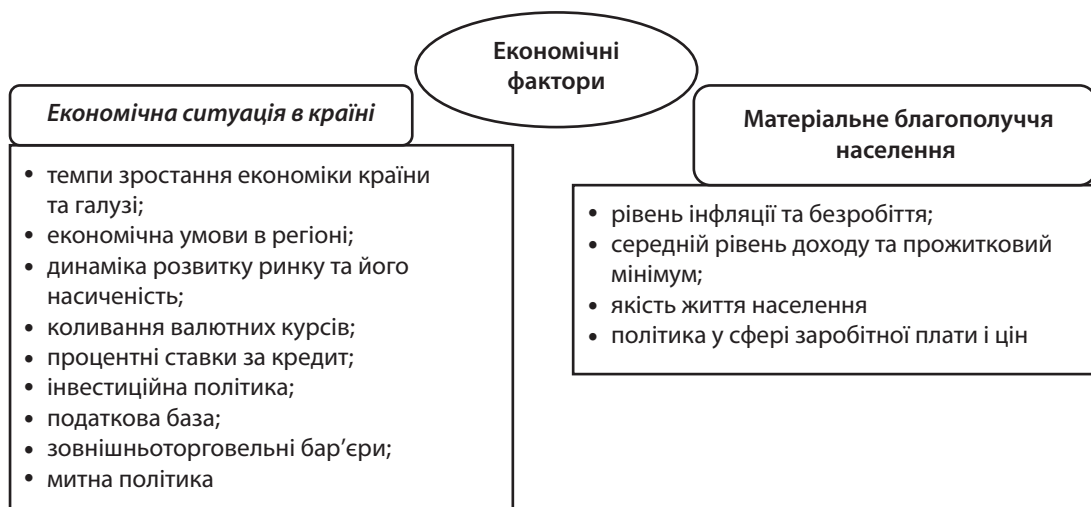


Рис. 5. Економічні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

ролінгу необхідно враховувати вплив органів державної влади. Інформаційний зміст політичних факторів наведено на рис. 7.

Усе більшою мірою впливають на систему контролінгу вимоги законодавства до управління підприємством та звітності, яким вона повинна відповідати. При цьому необхідно враховувати, по-перше, загальні принципи корпоративного управління; по-друге, вимоги законодавства. Законодавчі фактори включають в себе: 1) функціонуючі закони та нормативні акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на підприємстві; 2) функціонуючі закони та нормативні акти щодо оподаткування (див. рис. 3).

Екологічні фактори – це сукупність не лише природно-кліматичних і географічних чинників, але й також законодавчих і соціальних у частині екології, які здатні впливати на економічну ефективність

підприємства, тому в процесі формування системи контролінгу необхідно їх враховувати. Екологічні фактори включають в себе: 1) вимоги екологічного законодавства; 2) стан природних ресурсів держави; 3) зростання рівня екологічної свідомості та соціальної відповідальності (див. рис. 3).

Соціальні фактори формуються в межах конкретного суспільства та відображають особливості поведінки та поглядів, що опосередковано впливає на систему контролінгу, яка задіяна в процесі прийняття управлінських рішень на підприємстві. Отже, при побудові ефективної системи контролінгу потрібно враховувати: 1) статеві вікову структуру населення; 2) рівень освіти, культурне середовище та моральні цінності, релігія; 3) розвиток соціальної сфери (див. рис. 3).

На відміну від зовнішнього середовища у внутрішньому середовищі та внутрішніх факторів висока ступінь керованості. Внутрішні фактори легше прогнозувати, їх регулювання (пом'якшення або

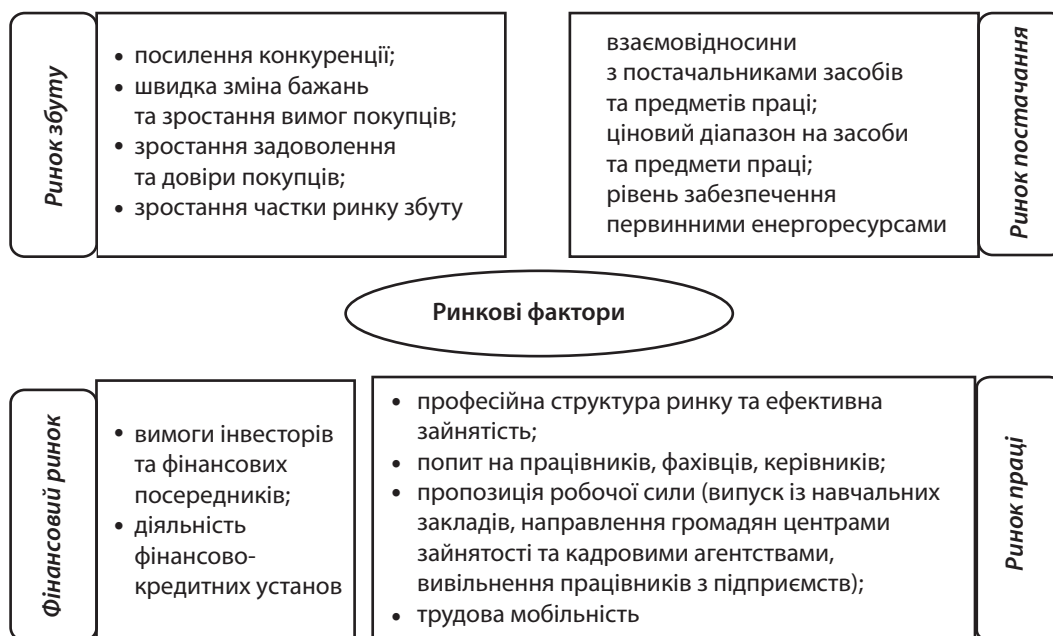


Рис. 6. Ринкові фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

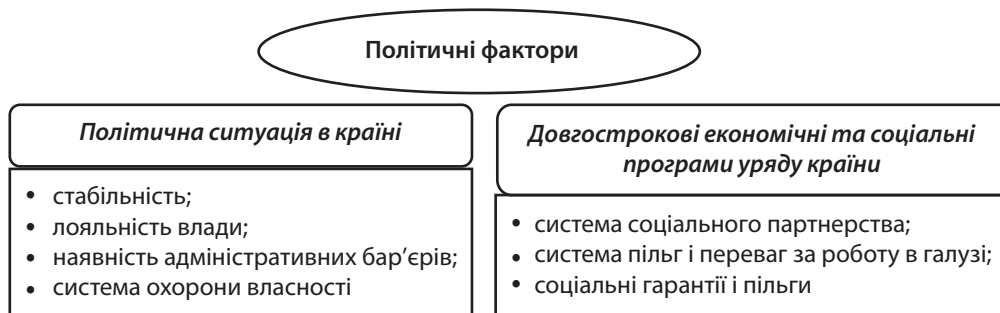


Рис. 7. Політичні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

посилення) входить до компетенції працівників підприємства.

Внутрішні фактори впливу на побудову системи контролінгу доцільно розділити на п'ять груп: виробничі, стратегічні, кадрові, організаційні, фінансові (рис. 8).

Система контролінгу знаходиться під впливом виробничих факторів. Так, зміна сукупності машинного обладнання, технологій та методів виробництва продукції впливає на зміну результату діяльності підприємства. Система контролінгу повинна побудувати системи інформування та планування таким чином, щоб забезпечити можливість поточного точного планування прибутку за окремими видами продукції та можливість поточного контролю прибутку. Інформаційний зміст виробничих факторів наведено на рис. 9.

Стратегічні фактори являють собою наявність всіх стратегічних цілей підприємства, які включають в себе фінансові результати діяльності підприємства та показники заготівельно-збутових процесів. Рівень досягнення стратегічних цілей підприємством значною мірою залежить від побудови системи контролінгу в цьому напрямку. Інформаційний зміст стратегічних факторів наведено на рис. 10.

Від кадрових факторів залежить, наскільки ефективно використовуються на підприємстві засоби й предмети виробництва та наскільки успішно працює підприємство в цілому. Ефективність системи контролінгу залежить від високопрофесійного керівної ланки, здатної гнучко реагувати на мінливі обставини, відчувати та впроваджувати нове й передове і вміти дивитися вперед, а також від кваліфікації та зацікавленості контролерів. Інформаційний зміст кадрових факторів наведено на рис. 11.

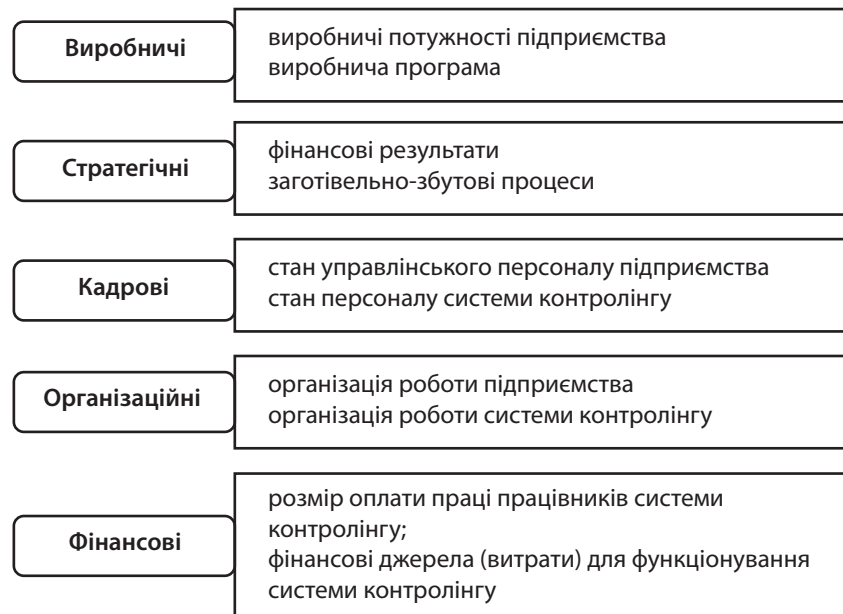


Рис. 8. Внутрішні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

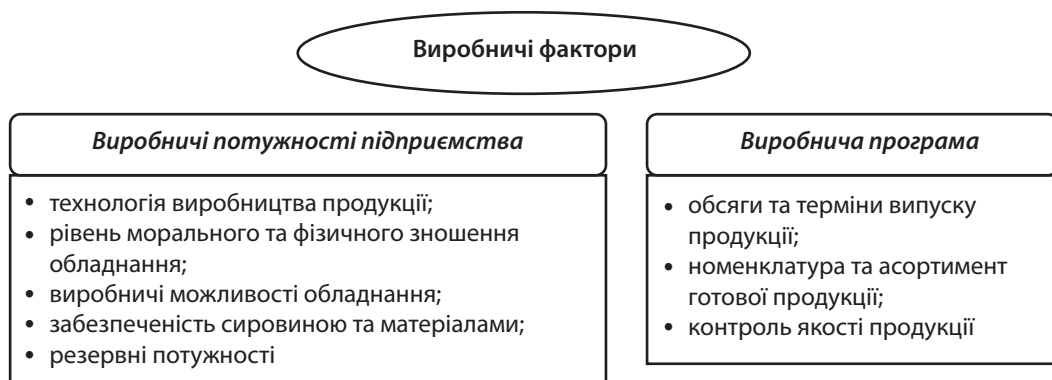


Рис. 9. Виробничі фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.



Рис. 10. Стратегічні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.



Рис. 11. Кадрові фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

Організаційна структура підприємства істотно впливає на організаційну структуру системи контролінгу, а також на структуру системи планування, розрахунку витрат і системи звітності. Залежно від значення окремих функціональних сфер підприємства рекомендується впровадження децентралізованих відділів контролінгу.

Стиль керівництва щодо питань контролінгу виражається в завданнях та інструментарії контролера (вони мають бути зрозумілі всім членам команди), а контролер стає керівником сервісного відділу. Інформаційний зміст організаційних факторів наведено на *рис. 12*.

Фінансові фактори представляють собою витрати грошових ресурсів на побудову та забезпечення функціонування системи контролінгу, а саме: 1) розмір оплати праці працівників системи контролінгу; 2) фінансові джерела (витрати) для функціонування системи контролінгу (див. *рис. 8*).

Отже, запропонована класифікація факторів впливу на побудову системи контролінгу забезпечить можливість побудови ефективної системи, яка стане запорукою успішного функціонування підприємства.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження ідентифіковано та систематизовано фактори, що впливають на побудову ефективної системи контролінгу на промислових підприємствах. Їх узагальнення дало змогу запропонувати класифікацію за відповідними класифікаційними ознаками. Врахування зазначених факторів дозволить підприємству обрати оптимальний варіант побудови системи контролінгу, який повніше відповідатиме умовам функціонування промислового підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Поліщук Є. О., Тюріна Н. М. Основні аспекти організації та впровадження контролінгу на підприємствах. URL: http://bookss.co.ua/book_rozvitok-socialnoekonomichnih-vidnosin-v-umovah-transformaci-ukrani_782/17_osnovni-aspekti-organizaci-ta-vprovadzheniya-kontrolingu-na-pidpriyemstvah

2. Боровкова В. А., Бойкова Ю. М. Некоторые аспекты повышения эффективности системы контроллинга на торговых предприятиях. *Проблемы современной экономики*. 2009. № 1. URL: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2410>

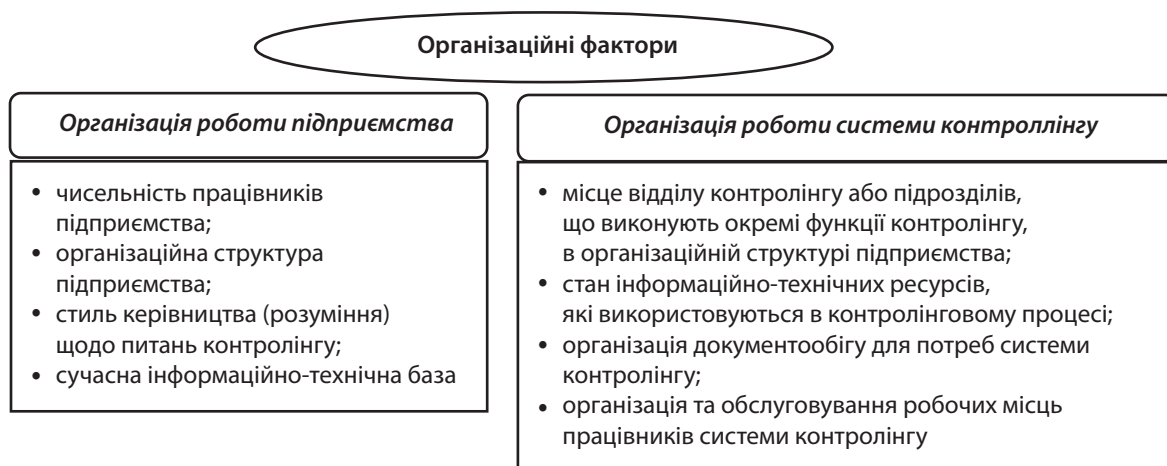


Рис. 12. Організаційні фактори впливу на побудову та ефективне функціонування системи контролінгу промислового підприємства

Джерело: авторська розробка.

3. Хорват П. Концепция контроллинга: Управленческий учёт. Система отчётности. Бюджетирование. 2-е изд. / пер. с нем. М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. 269 с.

4. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 423 с.

5. Гудзинський О. Д., Аксентюк М. М., Деменіна О. М. Контролінг в системі менеджменту: монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2009. 225 с.

6. Карминский А. М., Фалько С. Г., Жевага А. А., Иванова Н. Ю. Контроллинг: учебник. М.: Финансы и статистика, 2006. 336 с.

7. Тарасюк М. В. Контролінг в управлінні торговельними мережами: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 548 с.

8. Чувашлова М. В. Внедрение контроллинга в систему управления предприятием авиационной промышленности: монографія. М.: Изд. дом Академии естествознания, 2013. 315 с.

9. Дзьоба В. Б. Теоретико-методологічна база побудови і використання системи контролінгу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. 2013. Вип. 767. С. 26–33.

10. Шаталова Т. Н., Жирнова Т. В. Мониторинг производственно-экономической деятельности предприятий энергетики: вопросы регулирования: монографія. Оренбург: Пресса, 2008. 162 с.

11. Елфимова И. Ф., Хвостикова В. А. Контроллинг: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Воронеж: ВГТУ, 2006. 163 с.

12. Карминский А. М. Внедрение контроллинга в организации: этапы и типичные ошибки. URL: http://www.elitarium.ru/vnedrenie_kontrollinga_jetapy_oshibki/

13. Гершун А. М. Анализ внешней среды бизнеса. URL: <http://www.elitarium.ru/vneshnjaja-sreda-organizacija-factory-dejatelnost-vlijanie-politika-zakonodatelstvo-rynok-region-strategija-rost/>

14. Зингер О. А., Ильясова А. В. Факторы, влияющие на устойчивое развитие промышленных предприятий. *Современные проблемы науки и образования*. 2015. № 1 (часть 1). URL: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=18044>

REFERENCES

Borovkova, V. A., and Boykova, Yu. M. "Nekotoryye aspekty povysheniya effektivnosti sistemy kontrollinga na torgovykh predpriyatiyakh" [Some aspects of improving the efficiency of the controlling system at commercial enterprises]. *Problemy sovremennoy ekonomiki*. 2009. <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2410>

Chuvashlova, M. V. *Vnedreniye kontrollinga v sistemu upravleniya predpriyatiyem aviatsionnoy promyshlennosti* [The introduction of controlling in the enterprise management system of the aviation industry]. Moscow: Izd. dom Akademii estestvoznaniya, 2013.

Dzyoba, V. B. "Teoretyko-metodolohichna baza pobudovy i vykorystannia systemy kontrolinhu" [Theoretical and methodological base of construction and use of controlling system]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. «Menedzhment ta pidpriyemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku», no. 767 (2013): 26-33.

Gepshyn, A. M. "Analiz vneshney sredy biznesa" [Analysis of the external environment of the business]. <http://www.elitarium.ru/vneshnjaja-sreda-organizacija-factory-dejatelnost-vlijanie-politika-zakonodatelstvo-rynok-region-strategija-rost/>
Hudzynskiy, O. D., Aksentiuk, M. M., and Demenina, O. M. *Kontrolinh v systemi menedzhmentu* [Controlling in the management system]. Kyiv: IPK DSZU, 2009.

Kapminckiy, A. M. "Vnedreniye kontrollinga v organizatsii: etapy i tipichnyye oshibki" [Implementing controlling in organizations: stages and common mistakes]. http://www.elitarium.ru/vnedrenie_kontrollinga_jetapy_oshibki/

Karminskiy, A. M. et al. *Kontrolling* [Controlling]. Moscow: Finansy i statistika, 2006.

Khorvat, P. *Kontseptsiya kontrollinga: Upravlencheskiy uchët. Sistema otchetnosti. Biudzhetrovaniye* [The concept of controlling: management accounting. Reporting system. Budgeting]. Moscow: Alpina Biznes Buks, 2006.

Polishchuk, Ye. O., and Tiurina, N. M. "Osnovni aspekty orhanizatsii ta vprovadzhennia kontrolinhu na pidpriyemstvakh" [Main aspects of organization and implementation of controlling in enterprises]. http://bookss.co.ua/book_rozvitok-socialnoekonomichnih-vidnosin-v-umovah-transformaci-ukrains_782/17_osnovni-aspekti-organizaci-ta-vprovadzhennya-kontrolingu-na-pidpriyemstvah

Pushkar, M. S. *Tendentsii ta zakonmirnosti rozvytku bukh-halterskoho obliku v Ukraini* [Trends and regularities of accounting development in Ukraine]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 1999.

Shatalova, T. N., and Zhirnova, T. V. *Monitoring proizvodstvenno-ekonomicheskoy deyatelnosti predpriyatiy energetiki: voprosy regulirovaniya* [Monitoring of production and economic activities of energy enterprises: regulatory issues]. Orenburg: Pressa, 2008.

Tarasiuk, M. V. *Kontrolinh v upravlinni torhovelnymy mer-zhamy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Controlling in the mana-

gement of trading networks: theory, methodology, practice]. Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2010.

Yelfimova, I. F., and Khvostikova, V. A. *Kontrolling* [Controlling]. Voronezh: VGTU, 2006.

Zinger, O. A., and Ilyasova, A. V. "Faktory, vliyayushchiye na ustoychivoye razvitiye promyshlennykh predpriyatiy" [Factors affecting the sustainable development of industrial enterprises]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya*. 2015. <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=18044>

УДК 336.64

ДІАГНОСТИКО-ПРОГНОСТИЧНА ФУНКЦІЯ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

©2019 ТКАЧЕНКО С. О.

УДК 336.64

Ткаченко С. О. Діагностико-прогностична функція антикризового фінансового управління суб'єкта господарювання

У статті визначено основні складові діагностики та прогнозу раннього попередження та подолання кризового фінансового стану, досліджено фактори ідентифікації та можливості розвитку кризового стану. Розмежовано поняття діагностики та аналізу кризового стану суб'єкта. Визначено фактори, що формують можливість розвитку кризи, а саме: ключові негативні обставини, здатні вирішальним чином впливати на потенціал і змінювати фінансову рівновагу суб'єкта, запускаючи у зв'язку з їхнім ослабленням кризовий механізм. Сформовано складові екзогенних та ендогенних факторів системи раннього попередження кризових проявів, що дозволяє через індикатори раннього попередження провести ідентифікацію критичних для виживання й розвитку компанії факторів. Узагальнюючи наявні в економічній літературі пропозиції щодо налагодження роботи діагностуючої системи для внутрішнього середовища доведено необхідність систематичної аналітичної роботи з виявлення негативних впливів, які знижують фінансову мобільність і гнучкість, а також визначають рівень фінансового стану суб'єкта господарювання.

Ключові слова: фінансовий стан, криза, індикатори попередження, діагностика, фінансова мобільність.

Бібл.: 10.

Ткаченко Сергій Олександрович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін, Харківський національний університет внутрішніх справ (просп. Льва Ландау, 27, Харків, 61080, Україна)

E-mail: sergey_tkachenko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5816-4185>

УДК 336.64

Ткаченко С. А. Диагностико-прогностическая функция антикризисного финансового управления субъекта хозяйствования
В статье определены основные составляющие диагностики и прогнозирования раннего предупреждения и преодоления кризисного финансового состояния, исследованы факторы идентификации и возможности развития кризисного состояния. Разграничены понятия диагностики и анализа кризисного состояния субъекта. Определены факторы, формирующие возможность развития кризиса, а именно: ключевые негативные обстоятельства, способные решающим образом влиять на потенциал и менять финансовое равновесие предприятия, запуская в связи с их ослаблением кризисный механизм. Сформированы составляющие экзогенных и эндогенных факторов системы раннего предупреждения кризисного состояния, что позволяет через индикаторы раннего предупреждения провести идентификацию критических для выживания и развития компании факторов. Обобщая имеющиеся в экономической литературе предложения по налаживанию работы диагностирующей системы для внутренней среды, доказана необходимость систематической аналитической работы по выявлению негативных воздействий, которые снижают финансовую мобильность и гибкость, а также определяют уровень финансового положения субъекта хозяйствования.

Ключевые слова: финансовое состояние, кризис, индикаторы предупреждения, диагностика, финансовая мобильность.

Библ.: 10.

Ткаченко Сергей Александрович – кандидат экономических наук, доцент, заведующий кафедрой социальных и экономических дисциплин, Харьковский национальный университет внутренних дел (просп. Льва Ландау, 27, Харьков, 61080, Украина)

E-mail: sergey_tkachenko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5816-4185>

UDC 336.64

Tkachenko S. O. The Diagnostics-Forecasting Function of the Anti-Crisis Financial Management of Economic Entity

The article defines the basic components of diagnostics and forecasting in favor of early warning and overcoming of crisis financial condition, the factors of identification and possibility of development of a crisis condition are researched. The concepts of diagnostics and of analysis of the entity's crisis condition are differentiated. The factors forming the possibility of developing a crisis are defined as follows: the main negative circumstances, which can decisively influence the potential and change the financial balance of enterprise, by triggering the crisis mechanism. The constituents of the exogenous and the endogenous factors of the system of early warning of crisis condition are formed, allowing to identify, by means of the early warning indicators, the critical factors for survival and development of company. Generalizing the available in the economic literature proposals on the adjustment of a diagnostic system for the internal environment, the author proves the need for systematic analytical work to identify negative impacts that reduce financial mobility and flexibility, as well as determine the level of financial position of economic entity.

Keywords: financial condition, crisis, warning indicators, diagnostics, financial mobility.

Bibl.: 10.

Tkachenko Serhii O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Social and Economic Disciplines, Kharkiv National University of Internal Affairs (27 Lva Landau Ave., Kharkiv, 61080, Ukraine)

E-mail: sergey_tkachenko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5816-4185>